

Natuurtoets Oostvenerweg, Harselaar west Barneveld

Concept, 30 oktober 2013

Natuurtoets Oostvenerweg, Harselaar west Barneveld

Toetsing aan Flora- en faunawet

Concept

Kenmerk R001-1218384ERT-ibs-V01

Verantwoording

Titel	Natuurtoets Oostvenerweg, Harselaar west Barneveld
Opdrachtgever	Gemeente Barneveld
Projectleider	drs. F. (Frank) Aarts
Auteur(s)	B. (Berto) van Dam
Tweede lezer	H. (Herman) Bouman, adviseur
Uitvoering veldwerk	H. (Herman) Bouman
Projectnummer	1218384
Aantal pagina's	24 (exclusief bijlagen)
Datum	30 oktober 2013
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom.

De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Concept

Kenmerk R001-1218384ERT-ibs-V01

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Welke natuurwetgeving is van belang?	9
1.3 Werkwijze	10
1.4 Situatie en beoogde ontwikkeling	11
1.4.1 Beoogde ontwikkeling	11
1.5 Soortverspreiding	13
1.6 Samenvatting aanwezige tabel 2 / 3 soorten en broedvogels	17
2 Toetsing Flora- en faunawet.....	18
2.1 Effecten op aanwezige soorten	18
2.2 Overige lokale ontwikkelingen	20
2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	20
3 Conclusies en aanbevelingen	21
3.1 Conclusies.....	21
3.2 Aanbevelingen.....	22
4 Bronnen.....	24

Bijlage(n)

- 1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden

Concept

Kenmerk R001-1218384ERT-ibs-V01

1 Inleiding

Het beoogde voornemen is het uitbreiden van een bestaand industrieterrein. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurwetgeving bij dit project, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Aanleiding en doel

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient aannemelijk gemaakt te worden dat het voornemen uitvoerbaar is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming moet daarom inzichtelijk gemaakt worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te voorkomen, mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In 2007 is door Grondmij een natuurtoets uitgevoerd (van Adrichem, 2007. Natuurtoets en bomeninventarisatie Barneveld De Driehoek. Rapport van Grondmij met referentienummer 99036296) waarbij ook een onderzoek naar vleermuizen is gedaan. De resultaten uit de natuurtoets en het nader onderzoek naar vleermuizen zijn gedateerd. Daarnaast is de wetgeving recentelijk aangepast en dient het onderzoek naar vleermuizen tegenwoordig conform het vleermuisprotocol uitgevoerd. Een actualisatie van de uitgevoerde natuurtoets is daarom gewenst.

In opdracht van de gemeente Barneveld heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor het uitbreiden van een industrieterrein. De beoogde ontwikkeling en de voor deze toetsing relevante aspecten hiervan zijn nader beschreven in paragraaf 1.4.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang en vormt het kader van deze toetsing?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Welke natuurwetgeving is van belang?

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming. *Soortbescherming* wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet (hierna Ffw). Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde planten- en diersoorten is toetsing aan de Ffw noodzakelijk. Als negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en als op basis van het oriënterende veldbezoek of actuele

verspreidingsgegevens de aanwezigheid van soorten niet kan worden uitgesloten, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Dit nadere onderzoek moet leiden tot zekerheid over aan- of afwezigheid hiervan. De resultaten beantwoorden de vraag of er sprake is van een ontheffingsaanvraag Ffw inclusief de compensatieopgave.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro). De Nbw beschermt Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Nbw noodzakelijk. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Planten en dieren kunnen zich van het ene naar het andere gebied verplaatsen. Soorten raken hierdoor niet geïsoleerd en hebben dus minder kans op uitsterven. De EHS is planologisch beschermd en opgenomen in de provinciale structuurvisie en bestemmingsplannen van de gemeente. In de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, behalve als er geen alternatieven zijn. Verder moeten de ontwikkelingen een zwaarwegend maatschappelijk belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gecompenseerd. Het Rijk en de provincies hebben hiervoor samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties, spelregels opgesteld.

Een uitgebreide beschrijving van de relevante natuurwetgeving is opgenomen op de website van Tauw (www.tauw.nl/natuurwetgeving).

Het plangebied ligt op ruime afstand van het meest nabij gelegen deel van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied (zie bijlage 1). Gezien de aard en het lokale karakter van de ingreep worden effecten op de EHS en Natura 2000-gebieden niet verwacht. Voor deze toetsing is daarom alleen de Flora- en faunawet van toepassing.

1.3 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde gebieden en/ of beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek op maandag 21 oktober
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Deskundigenoordeel en gebiedskennis

Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het oriënterende veldbezoek gecontroleerd in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Dit heeft tenslotte geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. Getoetst is uiteindelijk of het beoogde voornemen een effect kan hebben op deze verwachte aanwezige beschermde soort(en).

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de aanwezige soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

1.4 Situatie en beoogde ontwikkeling

De foto's in figuur 1.4.1 geven een impressie van het plangebied en figuur 1.4.2 geeft de globale ligging van het plangebied weer. Het plangebied is gelegen in de gemeente Barneveld en ligt globaal gezien tegen de zuidkant van een industrieterrein aan. Het industrieterrein ligt ten noorden van Barneveld langs de A1. De noordwestkant van het plangebied wordt omsloten door het industrieterrein. Langs de zuidkant van het plangebied loopt een treinspoor en langs de oostkant een weg. Het gebied ten zuiden en oosten van het plangebied bestaat verder (afgezien van een klein industrieterrein ten zuiden van het plangebied) uit open gebied met akkers, grasland, bomenrijen, houtwallen en bospercelen. Landschappelijk gezien doet de omgeving aan een klein landgoed denken.

Het plangebied zelf bestaat uit grasvelden en delen zijn begroeid met bospartijen, bomenrijen, singels, hagen en stuiken. De bomenrijen op de zuidelijke helft van het plangebied bestaan deels uit dikke oude esdoorns en eikenbomen. De overige opstanden zijn relatief jong. Er staan sporadisch (uitheemse) naaldbomen zoals dennen en coniferen tussen de inheemse loofbomen. De ondergroei bestaat uit bosplantsoen met soorten zoals vogelkers, spaanse aak, haagbeuk, ruwe berk, krentenboom, lijsterbes en kruidige ruigte met braamstruiken en brandnetels en andere plantensoorten die wijzen op voedselrijke bodem. De bomenrijen staan op aarden wallen. Ten zuidoosten van het plangebied staan een aantal oude hoogstam fruitbomen tussen de opgaande begroeiing. In het plangebied liggen enkele greppels maar er is geen oppervlaktewater aanwezig.

1.4.1 Beoogde ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling is het uitbreiden van een industrieterrein. Alle opgaande begroeiing in het plangebied wordt verwijderd. Het gehele oppervlakte wordt gebruikt voor de uitbreiding van het industrieterrein waardoor alle natuurwaarden verdwijnen. Het plangebied wordt volgebouwd met gebouwen en infrastructuur. Door de aanleg van bedrijven zal een permanente verhoging van de aanwezigheid van mensen optreden. Ook kan het realiseren van industrie en infrastructuur een permanente uitstraling van licht en geluid veroorzaken die schadelijk zijn voor de aanwezige natuurwaarden rondom het plangebied.

Concept

Kenmerk R001-1218384ERT-ibs-V01

Figuur 1.4.1 Impressie van het plangebied. De foto links onder toont de hoogstam fruitbomen en de foto rechts onder toont oude dikke eiken en esdoorn.

Figuur 1.4.2 Ligging plangebied (globaal begrensd).

1.5 Soortverspreiding

Flora

Bij het oriënterende veldbezoek op 21 oktober 2013 is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. Het plangebied voorziet niet in geschikte standplaatsen voor beschermde vaatplanten. De aangetroffen situatie geeft de indruk van een voedselrijk milieu. Beschermde plantensoorten stellen hoge eisen aan hun leefomgeving en groeien doorgaans in voedselarme milieus zoals heideterreinen en veengebieden. Beschermde muurplanten groeien op zachte kalkrijke voegen in oude muren. Dergelijke standplaatsen zijn tijdens het oriënterend veldbezoek niet aangetroffen. Beschermde planten zijn evenmin aangetroffen. Een effect op beschermde planten is daarom op voorhand uitgesloten.

Zoogdieren

Het plangebied ligt in het algemene verspreidingsgebied van de boommarter, de das, de waterspitsmuis (tabel 3), de steenmarter, de eekhoorn (tabel 2) (Broekhuizen et al., 1992). Tijdens het oriënterend veldbezoek is bij een plukplek van vermoedelijk een sperwer ontlasting van een marterachtige gevonden (zie figuur 6.1). Het kan niet worden vastgesteld of de ontlasting van een boommarter, een steenmarter of bijvoorbeeld een bunzing is. Verblijfplaatsen van de

eekhoorn, boommarter en de das zijn uitgesloten omdat het plangebied in industrieel gebied ligt waar bedrijvigheid en een verhoogde aanwezigheid van mensen is. Tevens zijn er geen sporen of verblijfplaatsen van deze soorten waargenomen. De steenmarter verblijft in gebouwen. Dat beide soorten het plangebied als foerageergebied gebruiken is echter niet uitgesloten. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Een effect op beschermde zoogdieren is daarom uitgesloten. Als er in de directe omgeving in de nabije toekomst ook ruimtelijke ontwikkelingen gepland zijn is het aanbevolen om de effecten van de plannen als geheel te laten beoordelen.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Volgens de verspreidingsgegevens, habitat en deskundigenoordeel zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, de laatvlieger, de rosse vleermuis en de gewone grootoorvleermuis in of in de nabijheid van het plangebied te verwachten (Limpens et al., 1997). Van boombewonende soorten die gevoelig zijn voor de uitstraling van kunstmatig licht zoals de gewone grootoorvleermuis worden geen verblijfplaatsen verwacht omdat er in de omgeving veel kunstmatige lichtbronnen bij gebouwen en wegen aanwezig zijn. Vleermuizen maken van hun leefomgeving op drie verschillende manieren gebruik.

Verblijfplaats

Holtes en spleten in bomen en gebouwen worden door vleermuizen als verblijfplaats gebruikt. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Een effect op gebouwbewonende soorten is daarom uitgesloten. In de bomen in het plangebied worden alleen verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis verwacht. De ruige dwergvleermuis kan holtes en spleten in bomen of ruimtes achter boomschors als verblijfplaats gebruiken.

Vliegroute

Om zich van verblijfplaats naar foerageergebied te verplaatsen maken vleermuizen gebruik van lijnvormige elementen zoals gebouwen, opgaande begroeiing en water. Er worden door de beoogde ontwikkeling bomen en struiken verwijderd. Daarnaast kunnen negatieve effecten door de uitstraling van kunstmatig licht door het realiseren van gebouwen en infrastructuur niet worden uitgesloten. Een effect op vliegroutes van vleermuizen is daarom niet uitgesloten.

Foerageergebied

Veel soorten vleermuizen foerageren nabij bomen, struiken en gebouwen. Er worden door de beoogde ontwikkeling bomen en struiken verwijderd. Daarnaast kunnen negatieve effecten door de uitstraling van kunstmatig licht door het realiseren van gebouwen en infrastructuur niet worden uitgesloten. Een effect op foerageergebied van vleermuizen is daarom niet uitgesloten.

Vogels

In de Ffw wordt onderscheid gemaakt tussen algemene broedvogels en jaarrond beschermde broedvogels (categorie 1-4 en 5).

Jaarrond beschermde broedvogels

Volgens verspreidingsgegevens (www.sovon.nl), kan niet op voorhand worden uitgesloten dat het plangebied onderdeel is van de functionele leefomgeving van de boomvalk, de buizerd, de havik, de sperwer, de ransuil (categorie 4), de huismus, de roek (categorie 2) en de steenuil (categorie 1).

Voor de steenuil voorziet het plangebied echter niet in geschikte vaste verblijfplaatsen en foerageergebied. Als er in de directe omgeving ruimtelijke ontwikkelingen gepland zijn is het aanbevolen om een goed beeld van de aanwezigheid van de steenuil te verkrijgen om de effecten van de samenhang aan plannen in de directe omgeving te kunnen toetsen.

De huismus is voor zijn vaste verblijfplaats gebonden aan gebouwen. Door de beoogde ontwikkeling worden geen gebouwen gesloopt waardoor een effect op verblijfplaatsen is uitgesloten. Het plangebied voorziet in geschikt foerageergebied maar in de directe omgeving van het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig die in geschikte verblijfplaatsen voorziet. Een effect op de functionele leefomgeving van de huismus door het verwijderen van de opgaande begroeiing is daarom uitgesloten.

In het plangebied zijn tijdens het oriënterend veldbezoek diverse nesten aangetroffen waarvan niet kan worden uitgesloten dat ze van de roek of van bijvoorbeeld de sperwer zijn. Tijdens het oriënterend veldbezoek is een plukplek van vermoedelijk een sperwer aangetroffen (zie figuur 1.6) en er is een buizerd in het plangebied waargenomen. De boomvalk en de ransuil maken gebruik van buiten gebruik geraakte nesten van bijvoorbeeld kraaien, eksters en roofvogels en in het plangebied zijn diverse geschikte nesten aangetroffen. Het kan niet worden uitgesloten dat de boomvalk, de buizerd, de havik, de sperwer, en de ransuil nesten in de opgaande begroeiing hebben.

Figuur 1.6 Plukplaats waar een roofvogel (vermoedelijk een sperwer) een prooivogel heeft geplukt.

Uit categorie 5 kunnen soorten zoals de groene specht en de grauwe vliegenvanger verwacht worden. Het plangebied voorziet niet in geschikt habitat voor meer dan één broedpaar en het plangebied is daarom niet van groot belang voor de lokale gunstige staat van instandhouding voor categorie 5 soorten. In de omgeving is voldoende geschikt habitat aanwezig om de lokale gunstige staat van instandhouding te waarborgen. Als er voor de directe omgeving in de nabije toekomst ook ruimtelijke ontwikkelingen gepland zijn is het aanbevolen om effecten van deze plannen op categorie 5 soorten zoals de groene specht en de grauwe vliegenvanger als geheel te laten toetsen. Op het aanliggende industrieterrein is tijdens het oriënterend veldbezoek een zwarte roodstaart waargenomen. Deze soort broedt op/in gebouwen dus een effect op de nestlocatie is uitgesloten. De zwarte roodstaart is een soort die ook midden in de stad tot broeden komt. Een negatief effect door het kappen van bomen en bebouwen van het plangebied is daarom uitgesloten.

Algemene broedvogels

In de opgaande begroeiing kunnen algemene broedvogels zoals de koolmees, de pimpelmees, de houtduif, de turkse tortel, de zwartkop en de merel broeden.

Reptielen

Op basis van verspreidingsgegevens (Creemers et al. 2009) zijn de levenbarende hagedis (tabel 2) en de hazelworm (tabel 3) te verwachten. De levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op enigszins vochtige heide of heide met vennen maar ook in structuurrijke wegbermen, spoorbermen en ruigten. De hazelworm komt voor in bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen en tuinen. De soort is in staat om via spoorlijnen tot in steden en dorpen door te dringen. De hazelworm en de levendbarende hagedis leven vaak naast elkaar in geschikt habitat (Creemers et al. 2009). Ten zuiden van het plangebied ligt een spoorweg die in theorie in geschikt habitat voorziet voor de levendbarende hagedis en hazelworm. In de omgeving zijn waarnemingen van levendbarende hagedis bekend. Dat de levendbarende hagedis en de hazelworm in of in de nabijheid van het plangebied voorkomt is niet uitgesloten.

Amfibieën en vissen

Volgens verspreidingsgegevens (Herder et al. 2009) zijn van de soortgroep amfibieën de heikikker, de poelkikker en de rugstreeppad (tabel 3) te verwachten. Er is in de omgeving geen oppervlaktewater en dus een effect op voortplantingshabitat is op voorhand uitgesloten. Omdat er geen oppervlaktewater in de nabijheid van het plangebied aanwezig is worden er in het plangebied ook geen overwinterende amfibieën en vissen verwacht. Een effect op beschermde amfibieën en vissen is daarom op voorhand uitgesloten.

Libellen en dagvlinders

Op basis van verspreidingsgegevens (Dijkstra et al. 2002; EIS-Nederland et al. 2007; Bos et al., 2006) worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde libellen of dagvlinders verwacht (hoewel een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). In het plangebied is tevens geen geschikt habitat voor beschermde libellen of dagvlinders aangetroffen. Gezien de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op populaties van beschermde libellen of dagvlinders.

Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (vliegend hert, brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, juchtleerkever, vermiljoenkever en heldenbok), weekdieren (platte schijfhoren en bataafse stroommossel) en een kreeftachtige (de inheemse rivierkreeft) beschermd door de Ffw. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten worden dan ook op voorhand uitgesloten.

1.6 Samenvatting aanwezige tabel 2 / 3 soorten en broedvogels

Tabel 1.7 is een samenvatting van de tabel 2/3 soorten en broedvogels die op basis van het oriënterend veldbezoek en de literatuurstudie in het plangebied te verwachten zijn.

Tabel 1.7 Samenvatting aanwezige tabel 2/3 soorten en broedvogels

Soortgroep	Verwachte soorten
Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en foerageergebied en vliegroutes van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger, de rosse vleermuis en de gewone grootoorvleermuis (tabel 3)
Broedvogels (jaarrond beschermd)	Boomvalk, de buizerd, de havik, de sperwer, de ransuil (categorie 4), de roek (categorie 2)
Broedvogels (algemeen)	Diverse algemene soorten in de gebouwen en in de directe omgeving van het plangebied
Reptielen	Hazelworm (tabel 3) en levendbarende hagedis (tabel 2)

2 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of, en zo ja in welke mate, plant- en diersoorten beschermd door de Flora- en faunawet door de beoogde ontwikkeling kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

2.1 Effecten op aanwezige soorten

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Het is niet uitgesloten dat de bomen in het plangebied door de ruige dwergvleermuis als verblijfplaats worden gebruikt. Door het kappen van bomen worden mogelijk beschermde verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vernietigd. Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis is daarom noodzakelijk.

Foerageergebied

ConceptKenmerk R001-1218384ERT-ibs-V01

Door het verwijderen bomen en struiken wordt mogelijk foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger, de rosse vleermuis en/of de gewone grootoorvleermuis vernietigd. Ook kan door de uitstraling van kunstmatig licht verstoring optreden. Foerageergebied dat onlosmakelijk verbonden is aan het leefgebied van vleermuizen is beschermd. Nader onderzoek naar de manier waarop vleermuizen de opgaande begroeiing als foerageergebied gebruiken is daarom noodzakelijk.

Vliegroutes

Door het verwijderen bomen en struiken worden mogelijk vliegroutes van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger, de rosse vleermuis en/of de gewone grootoorvleermuis vernietigd. Ook kunnen vliegroutes door de uitstraling van kunstmatig licht worden verstoord. Het kan niet worden uitgesloten het plangebied deel uitmaakt van een vliegroute die onlosmakelijk verbonden is aan het leefgebied van vleermuizen. Nader onderzoek naar de manier waarop vleermuizen de opgaande begroeiing als vliegroute gebruiken is daarom noodzakelijk.

VogelsJaarrond beschermd

Het is niet uitgesloten dat de boomvalk, de buizerd, de havik, de sperwer, de ransuil (categorie 4) en de roek (categorie 2) in het plangebied broeden. Als de opgaande begroeiing wordt verwijderd worden mogelijk jaarrond beschermde nesten vernietigd. Nader onderzoek naar het voorkomen van de genoemde jaarrond beschermde soorten is noodzakelijk.

Binnen de invloedssfeer van de plannen worden geen steenuilen verwacht maar in de omgeving van het plangebied komt de steenuil wel voor. Als er in de directe omgeving ook ruimtelijke ontwikkelingen gepland zijn is het aanbevolen om een goed beeld van de aanwezigheid van de steenuil te verkrijgen om de effecten van de samenhang aan plannen in de directe omgeving te kunnen toetsen. Dit geldt ook voor enkele categorie 5 soorten zoals de grauwe vliegenvanger en de groene specht. De steenuil en categorie 5 soorten worden bij deze toetsing verder niet meegenomen.

Algemene broedvogels

In het plangebied worden diverse algemene broedvogels verwacht. Alle broedende vogels zijn beschermd. Tevens is het nest en de functionele leefomgeving rond de nest van een broedende vogel beschermd. Als bomen en struiken in het plangebied in het broedseizoen worden verwijderd is een effect op algemene broedvogels beschermd. Het arbitraire broedseizoen loopt van 15 maart tot en met 15 juli. Ook buiten deze periode kunnen vogels tot broeden komen.

Reptielen

Het is niet uitgesloten dat de hazelworm (tabel 3) en de levendbarende hagedis (tabel 2) in het plangebied voorkomen. Vooral de spoorweg en ruigtes, struikgewas en bosranden langs de spoorweg aan de zuidkant van het plangebied vormen geschikt habitat voor beide soorten. De hazelworm komt ook in bossen en tuinen voor. Dat het leefgebied van de hazelworm en de levendbarende hagedis wordt aangetast of exemplaren van beide soorten bij de werkzaamheden worden geschaad en/of gedood kan niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar beide soorten is noodzakelijk.

2.2 Overige lokale ontwikkelingen

Hoewel een afzonderlijke ingreep geen afbreuk hoeft te doen aan de zogenaamde gunstige staat van instandhouding van een beschermde soort, is het mogelijk dat meerdere ingrepen samen dat wel kunnen doen. Dit kan vooral een probleem veroorzaken voor soorten die op bovenlokaal niveau een duurzaam netwerk vormen. Inzicht in lokale ontwikkelingen in ruimte en tijd kan daarom noodzakelijk zijn om vast te stellen of in samenhang getoetst moet worden, welke alternatieven nog beschikbaar zijn voor de soort en of de gunstige staat van instandhouding in het geding is. Dit geldt bijvoorbeeld voor de steenuil (categorie 1), de boommarter (tabel 3) en de steenmarter (tabel 2). Ook voor broedvogels uit de categorie 5 zoals de groene specht en de grauwe vliegenvanger is het aanbevolen om rekening te houden met overige lokale ontwikkelingen.

2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In tabel 2.1 zijn de beschermde tabel 2- en 3-soorten uit de Ffw opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. De verbodsbepalingen uit de Ffw die daarbij overtreden worden zijn eveneens weergegeven.

Tabel 2.1 Door de Flora- en faunawet beschermde soorten (tabel 2/3 en vogels) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Effecten	Verbodsbepalingen*
Broedvogels, tijdens broedseizoen	Verstoren van diverse algemene broedvogels bij uitvoering in het broedseizoen.	Artikel 9, 10 en 12. Niet van toepassing mits uitvoering buiten broedseizoen
Broedvogels, vaste verblijfplaatsen	De boomvalk, de buizerd, de havik, de sperwer, de ransuil (categorie 4) en de roek (categorie 2)	Artikel 9, 10, 12. Nader onderzoek noodzakelijk
Vleermuizen	Verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en foerageergebied en vliegroutes van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en/of gewone grootoorvleermuis (tabel 3)	Artikel 9, 11. Nader onderzoek noodzakelijk

Soortgroep	Effecten	Verbodsbepalingen*
Reptielen	Schaden van het leefgebied en/of schade van exemplaren van de hazelworm (tabel 3) en de levendbarende hagedis (tabel 2)	Artikel 9, 11. Nader onderzoek noodzakelijk

***Toelichting verbodsbepalingen tabel (zie voor volledige tekst Hoofdstuk 3 van de Ffw 'Algemene verbodsbepalingen'):**

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

3 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van de gemeente Barneveld heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving (Ffw) voor het uitbreiden van een industrieterrein. De beoogde ontwikkeling en de voor deze toetsing relevante aspecten hiervan zijn nader beschreven in paragraaf 1.4.

3.1 Conclusies

Toetsing van de beoogde ingreep aan door de Ffw beschermde natuurwaarden laat zien dat voor algemene broedvogels, jaarrond beschermde broedvogels, vleermuizen, de hazelworm en de levendbarende hagedis een negatief effect niet kan worden uitgesloten. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid van en het gebruik van de planlocatie door beschermde soorten is daarom noodzakelijk.

Vogels

Algemene broedvogels

Als het verwijderen van bomen en struiken tijdens het vogelbroedseizoen plaatsvindt, kan een negatief effect op algemene broedvogels niet worden uitgesloten. Het verwijderen van bomen en struiken dient gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dient buiten het vogelbroedseizoen plaats te vinden. Het arbitraire broedseizoen loopt van 15 maart tot 15 juli maar ook buiten deze periode kunnen vogels tot broeden komen.

Jaarrond beschermde broedvogels

Door het verwijderen van alle bomen en struiken in het plangebied wordt een negatief effect op jaarrond beschermde soorten als de boomvalk, buizerd, havik, sperwer, ransuil (categorie 4) en de roek (categorie 2) veroorzaakt. Dit negatieve effect is een overtreding van de

verbodsbepalingen van de Ffw. Nader onderzoek naar deze vogelsoorten is noodzakelijk en de resultaten hiervan kunnen worden gebruikt bij een mogelijke ontheffingsaanvraag.

Vleermuizen

Door het verwijderen van de opgaande begroeiing kunnen verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuizen geschaad worden. Tevens kan niet worden uitgesloten dat belangrijk foerageergebied en belangrijke vliegroutes van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger, de rosse vleermuis en de gewone grootoorvleermuis geschaad worden. Het schaden van betekent een overtreding van de Ffw. Nader onderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of het plangebied op bovengenoemde wijze door vleermuizen wordt gebruikt en mogelijk om de compensatieopgave te bepalen. De compensatieopgave wordt gebruikt bij een eventuele ontheffingsaanvraag.

Reptielen (hazelworm en levendbarende hagedis)

Door het verwijderen van bomen, struiken en ruigte wordt mogelijk leefgebied van de hazelworm (tabel 3) en de levendbarende hagedis (tabel 2) geschaad. Dit betekent een overtreding van de Ffw waarvoor een ontheffingsplicht geldt. Geschikt habitat voor deze soorten bestaat uit de spoorweg die ten zuiden van het plangebied ligt en bosranden, struiken en ruigte langs de spoorweg. Nader onderzoek naar het voorkomen van hazelworm en de levendbarende hagedis is noodzakelijk en stelt de compensatieopgave vast. De compensatieopgave wordt gebruikt bij een eventuele ontheffingsaanvraag.

3.2 Aanbevelingen

Overige ruimtelijke ontwikkelingen

Hoewel een afzonderlijke ingreep geen afbreuk hoeft te doen aan de zogenaamde gunstige staat van instandhouding van een beschermde soort, is het mogelijk dat meerdere ingrepen samen dat wel kunnen doen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de steenuil (categorie 1), de boommarter (tabel 3) en de steenmarter (tabel 2). Ook voor broedvogels uit de categorie 5 zoals de groene specht en de grauwe vliegenvanger is het aanbevolen om rekening te houden met overige lokale ontwikkelingen.

Mitigatie/Compensatie en/of ontheffing

Afhankelijk van de resultaten van nader onderzoek kan het noodzakelijk zijn om maatregelen te treffen. De jurisprudentie ten aanzien van te treffen maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet is voortdurend aan veranderingen onderhevig. Zo kunnen inmiddels alleen maatregelen die gericht zijn op het *geheel en vooraf voorkomen* van effecten (en overtreding verbodsbepalingen) 'mitigatie' genoemd worden. Wanneer maatregelen gericht zijn op het *wegnemen* van aanvankelijk optredende effecten, dienen deze als 'compensatie' aangemerkt te worden. In dat geval is dus ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen (er is immers een al dan niet tijdelijk effect). Omdat bij compensatie een overtreding wordt gedaan is een

ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing of het laten goedkeuren van het mitigatieplan én het uitvoeren van de maatregelen van de ontheffing of het mitigatieplan dienen vóór aanvang van de werkzaamheden afgerond te zijn. Bij formele ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd die kan oplopen tot meerdere maanden. In de uitvoeringsfase moet een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing daadwerkelijk in bezit zijn. Wel kunnen, los daarvan, de overige ruimtelijke vergunning- en planprocedures doorgang vinden.

Ook bij mitigatieplannen verdient het de aanbeveling het mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EZ. Ook dit dient te gebeuren door het indienen van een ontheffingsaanvraag, waarbij de goedkeuring van de mitigerende maatregelen gegeven wordt in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Afhankelijk van de tijd tussen onderliggend onderzoek en de sloop van gebouwen en het verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in onbruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Natuurlijke inrichting bij de planvorming

Bij de planvorming kan rekening gehouden worden met de reeds aanwezige natuurwaarden. In het plangebied staan markante oude bomen en in de zuidoosthoek zijn enkele oude hoogstam fruitbomen aangetroffen. Waar mogelijk kunnen dergelijke hoogwaardige landschapselementen worden betrokken bij de ruimtelijke inrichting.

4 Bronnen

Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

EIS-Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007. Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. European Invertebrate Survey - Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2009. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Rapport 2009-03. Stichting RAVON, Nijmegen.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministeries van LNV en VROM & de provincies, 2007. Spelregels EHS. Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies.

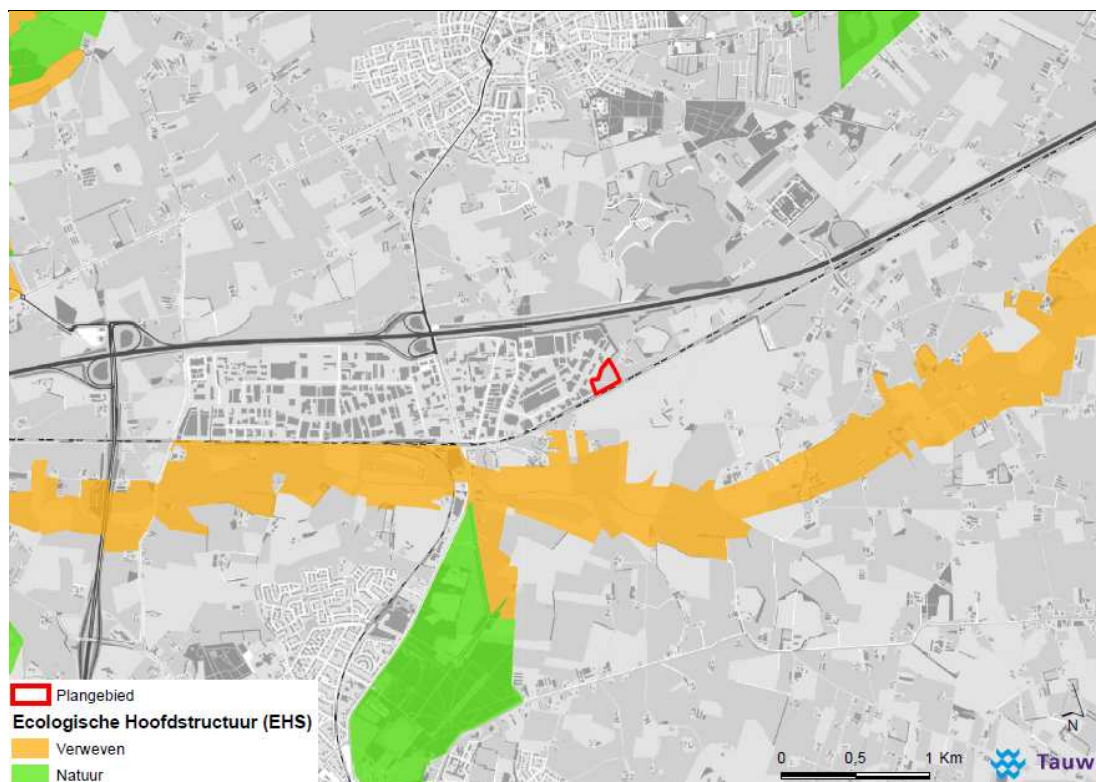
Internetbronnen

www.sovon.nl (pagina is op 29 oktober 2013 als laatst bezocht)

Bijlage

1

Ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden

Figuur 1.4.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden (EHS)